

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Economía 1º Bac.

Curso: 2022/2023

CÓDIGO DO CENTRO: 36016656

IES Pedro Floriani

Enderezo		C.P.
Rúa Pedro Floriani 2		36800
Localidade	Concello	Provincia
Redondela (Santiago)	Redondela	Pontevedra
Tfno.	Fax	Correo electrónico
886120413	886120417	ies.pedro.floriani@edu.xunta.gal
Páxina web	http://www.edu.xunta.gal/centros/iespedrofloriani/	

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	5
3.1. Relación de unidades didácticas	7
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	8
4.1. Concrecións metodolóxicas	24
4.2. Materiais e recursos didácticos	26
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	27
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	28
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	32
5.4. Procedemento para acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias	35
6. Medidas de atención á diversidade	36
7.1. Concreción dos elementos transversais	38
7.2. Actividades complementarias	40
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	41
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	43

1. Introducción

Esta programación vai dirixida ó grupo de 1º de bacharelato de Humanidades e Ciencias Sociais do instituto IES Pedro Floriani de Redondela, o cal está integrado por 32 alumnos e alumnas.

A materia proporciónalle ao alumnado coñecementos económicos para entender a sociedade na que vive, trata de espertar o seu interese e promover, tras unha análise crítica, iniciativas dirixidas a actuar sobre a propia realidade. Así mesmo, pon a súa disposición ferramentas que lle permitan tomar decisións tanto individuais como colectivas, con repercusións económicas e financeiras de maneira razoada e responsable.

A formación en economía faise necesaria nun contexto globalizado no cal se están levando a cabo profundas transformacións, aceleradas pola incorporación das novas tecnoloxías a diferentes esferas da nosa vida. A dixitalización está a cambiar non só a estrutura produtiva global e a estrutura económica e financeira, senón tamén a propia sociedade no seu conxunto. Canto mellor entendamos o mundo no que vivimos, máis capaces seremos de tomar decisións que permitan mellorar a nosa vida e a nosa contorna.

Calquera persoa necesita coñecer as regras básicas que explican os acontecementos económicos e a linguaxe específica utilizada por economistas e medios de comunicación para analizar eses feitos. Os indicadores económicos como o PIB, o desemprego, a inflación ou o déficit público están continuamente presentes nos medios de comunicación, e isto xera unha crecente demanda de información e formación na medida que nos afecta para tomar decisións nas que nos sentimos implicados. O estudo da economía axuda a percibir e a coñecer o mundo, e posibilita a análise e afondamento nas relacións humanas e proporciona ferramentas para examinar con espírito crítico a realidade social.

Os retos e desafíos que se presentan no mundo actual fan necesaria a interconexión de distintos ámbitos, entre outros, o económico, social, cultural e ambiental. É preciso coñecer e tomar conciencia de como as nosas decisións e formas de vida afectan ao clima, aos recursos dispoñibles, á biodiversidade e á propia sociedade. Esta reflexión está presente en todos os países do mundo e deu como froito o compromiso que supoñen os Obxectivos de Desenvolvemento Sostible (ODS) como intento para enfrontarse conxuntamente aos principais desafíos de cara ao futuro.

O currículo, que aborda aprendizaxes significativas, funcionais e de interese para o alumnado, está organizado ao redor da adquisición duns obxectivos que desenvolven diversos aspectos: Tratan de explicar como a escaseza condiciona os comportamentos económicos individuais e colectivos, propoñen analizar a realidade utilizando ferramentas que permitan estudar a economía desde unha perspectiva micro e macroeconómica e, por último, proporciona ferramentas de intervención económica, como as políticas económicas, e expoñen os retos da economía actual para os que hai que buscar novas solucións.

Os criterios de avaliación que se derivan dos mencionados obxectivos, están deseñados para comprobar o grao de consecución dos mesmos por parte de alumnado.

Os criterios de avaliación e o contidos están estruturados en cinco bloques:

1º. O bloque "As decisións económicas" relaciónase co estudo do comportamento económico, individual ou colectivo, das persoas na procura da satisfacción das súas necesidades a partir de recursos escasos e, polo tanto, da toma de decisións económicas a partir da análise da realidade.

2º. O bloque "A realidade económica. Ferramentas para entender o mundo cunha visión microeconómica" vincúlase co coñecemento e uso de ferramentas que permitan que o alumnado entenda a realidade económica desde unha perspectiva microeconómica.

3º. O bloque "A realidade económica. Ferramentas para entender o mundo cunha visión macroeconómica" permítenos profundar no estudo das relacións humanas e a realidade económica desde un punto de vista macroeconómico.

4º. O bloque "As políticas económicas" está ligado aos instrumentos cos que contan os gobernos para dar resposta aos problemas económicos nun marco globalizado.

5º. O bloque "Os retos da economía española nun contexto globalizado" céntrase nos retos da economía actual e en identificar as fortalezas e debilidades da economía española.

O estudo da realidade económica, tendo presente a súa interconexión con outras disciplinas, permitirá ao alumnado adquirir unha cultura económica xeral para tomar decisións fundamentadas e participar dunha forma activa no desenvolvemento dos retos da economía actual.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos da área	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Valorar o problema da escaseza e a importancia de adoptar decisións no ámbito económico, analizando a súa repercusión nos distintos sectores e comparando solucións alternativas que ofrecen os diferentes sistemas para comprender o funcionamento da realidade económica.	2		2		40-50		1-2	
OBX2 - Recoñecer e comprender o funcionamento do mercado, analizando os seus fallos, para estudar a repercusión destes na contorna e facilitar a toma de decisións no ámbito económico.	2-3		2		40	3	1-2	
OBX3 - Distinguir e valorar o papel dos distintos axentes económicos que interveñen no fluxo circular da renda recoñecendo, con sentido crítico, os beneficios e os custos que xera, para determinar como se produce o desenvolvemento económico e a súa relación co benestar da sociedade.	2-3				40-50	3-4	1-2	
OBX4 - Coñecer e comprender o funcionamento do sistema financeiro valorando os seus efectos sobre a economía real e analizando os elementos que interveñen nas decisións financeiras relacionadas co investimento, o aforro, os produtos financeiros e a procura de fontes de financiamento para planificar e xestionar con responsabilidade e autonomía as propias finanzas e adoptar decisións financeiras fundamentadas.	2-3			4	12-40-50		1-2	

Obxectivos da área	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX5 - Identificar e valorar os retos e os desafíos aos que se enfrenta a economía actual, analizando o impacto da globalización económica, a nova economía e a revolución dixital para propoer iniciativas que fomenten a equidade, a xustiza e a sostibilidade.	2-3		4	5	12-40-50		1	
OBX6 - Analizar os problemas económicos actuais mediante o estudo de casos, a investigación e a experimentación, utilizando ferramentas da análise económica e tendo en conta os factores que condicionan as decisións dos axentes económicos, para facilitar a comprensión deses problemas e expoer solucións innovadoras e sostibles que respondan a necesidades individuais e colectivas.	3		2		50	3-4	1-2-3	

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Economía: a ciencia das decisións.	Definición de economía. Necesidades, recursos e bens. A escaseza como problema económico básico. O custo de oportunidade e a necesidade de elixir. O estudo da economía: división entre micro e macroeconomía, e economía positiva e normativa. As posibilidades de produción. O crecemento económico. A economía condutual.	6	8	X		
2	A organización económica e os sistemas económicos.	Recursos, axentes e sectores produtivos. Os sistemas económicos. O fluxo circular da renda. A economía circular.	7	10	X		
3	A empresa e a produción.	Función de produción. Custos, ingresos e beneficios. Obxectivos da empresa. Tipos de empresas. A responsabilidade social da empresa.	7	10	X		
4	O mercado.	Mercado e participantes no mercado. Demanda e oferta. Equilibrio no mercado. Elasticidade-prezo.	7	10	X		
5	Tipos de mercado.	O mercado e a competencia. Competencia perfecta e monopolística. Oligopolio. Monopolio. Teoría de xogos.	8	12		X	
6	O mercado de traballo.	Demanda e oferta de traballo. Produtividade e salarios. Desemprego. Políticas de emprego. Evolución do mercado laboral.	7	10	X		
7	Indicadores e equilibrio macroeconómico.	A economía no seu conxunto. Macromagnitudes. Consumo, inversión e aforro.	9	12		X	
8	O papel do Estado.	Os fallos do mercado. O estado do benestar. Política macroeconómica.	7	10		X	
9	A política fiscal.	Política fiscal. Orzamentos xerais do estado.	9	12		X	
10	O diñeiro e o sistema financeiro.	O diñeiro. O sistema financeiro. Os intermediarios financeiros. Os produtos financeiros. O mercado de valores.	9	12			X
11	A política monetaria.	A inflación. A política monetaria.	9	12			X
12	O Comercio internacional. A integración económica. A Unión Europea.	O comercio internacional. Libre comercio e proteccionismo. A balanza de pagamentos. O mercado de divisas. Cooperación económica internacional. A integración económica. A Unión Europea.	8	12			X
13	Retos da economía mundial	A globalización. As consecuencias do crecemento. Crecemento e desenvolvemento. Emigración. O desenvolvemento sostible.	7	10			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

Economía (1º Bac.)

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
1	Economía: a ciencia das decisións.	8

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.2 - Comprender o problema da escaseza, identificando os motivos e comparando, de maneira xustificada, diferentes estratexias económicas de resolución deste.	PE	Recoñece o problema económico básico: recursos escasos e necesidades ilimitadas. Identifica o custo de oportunidade.	40
CA1.3 - Coñecer os procesos que interveñen na toma das decisións económicas de maneira individual e colectiva analizando o impacto que teñen na sociedade.	PE	Identifica os diferentes métodos para a análise da realidade económica. Identifica na economía condutual as desviacións da racionalidade económica.	20
CA1.10 - Expor solucións socioeconómicas que respondan a necesidades individuais e colectivas investigando e explorando a realidade económica tendo en conta diversos factores e aplicando as ferramentas propias do ámbito da economía.	PE	Identifica os contidos asociados á unidade na realidade económica empregando os medios de difusión habituais no alumnado e debate sobre as posibles solucións aos retos que se expoñan.	15
CA3.1 - Analizar o problema da asignación de recursos na satisfacción das necesidades, tanto individuais como colectivas -a escaseza-, identificando os motivos e comparando, de maneira xustificada, diferentes estratexias económicas de resolución deste.	PE	Interpreta modelos simples da realidade económica.	15
CA4.1 - Comprender a realidade económica actual analizando a repercusión das decisións adoptadas pola intervención do Estado en materia de política económica e establecendo comparacións sobre as solucións alternativas que ofrecen os distintos sistemas.	PE	Distingue entre economía positiva e normativa.	10

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos

Contidos
C1.1 - A economía, as necesidades, os bens e a escaseza. O contido económico das relacións sociais. Pobreza e escaseza. A modelización como ferramenta para entender as interaccións económicas.
C1.2 - O proceso de toma de decisións económicas. A racionalidade. O custo de oportunidade. Os custos irrecuperables. A análise marxinal. Os incentivos e as expectativas. Teoría de xogos. A eficiencia. Risco e incerteza.
C1.6 - Economía do comportamento. Desviacións da racionalidade económica. Decisións económicas e ética. Experimentos ou ensaios económicos.
C1.7 - Métodos para a análise da realidade económica: o método científico, a modelización e experimentos ou ensaios económicos.
C3.1 - A macroeconomía. Os axentes económicos e o fluxo circular da renda. A demanda agregada, a oferta agregada e o seu funcionamento.
C4.1 - Economía positiva e economía normativa. A intervención do Estado e a súa xustificación. A política económica e os seus efectos.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
2	A organización económica e os sistemas económicos.	10

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Comprender a realidade económica actual, analizando a repercusión das decisións adoptadas no ámbito económico, valorando os procesos de integración económica e establecendo comparacións sobre as solucións alternativas que ofrecen os distintos sistemas.	PE	Identifica os sistemas económicos no ámbito nacional e internacional.	10
CA1.2 - Comprender o problema da escaseza, identificando os motivos e comparando, de maneira xustificada, diferentes estratexias económicas de resolución deste.	PE	Describe a asignación de recursos nos diferentes sistemas económicos.	10
CA1.3 - Coñecer os procesos que interveñen na toma das decisións económicas de maneira individual e colectiva analizando o impacto que teñen na sociedade.	PE	Sintetiza as vantaxes e inconvenientes dos diferentes sistemas económicos.	15
CA1.4 - Analizar con espírito crítico os fallos do mercado, avaliando as súas consecuencias e reflexionando sobre as súas posibles solucións segundo os diferentes sistemas económicos.	PE	Identifica os fallos do mercado e as solucións propostas polos diferentes sistemas económicos.	15
CA1.5 - Coñecer como se produce o desenvolvemento económico, o benestar social e a redución da pobreza valorando, con sentido	PE	Valora o papel dos axentes económicos no fluxo circular da renda.	5

Craterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
crítico, o papel dos distintos axentes económicos que interveñen no fluxo circular da renda.	PE	Valora o papel dos axentes económicos no fluxo circular da renda.	5
CA1.6 - Comprender a organización dos axentes económicos no fluxo da renda establecendo relacións entre eles e determinando a súa repercusión no desenvolvemento económico e benestar social.	PE	Representa o fluxo circular da renda e explica os efectos das decisións dos axentes económicos.	10
CA1.10 - Expor solucións socioeconómicas que respondan a necesidades individuais e colectivas investigando e explorando a realidade económica tendo en conta diversos factores e aplicando as ferramentas propias do ámbito da economía.	PE	Explora a resposta dos sistemas económicos actuais á asignación de recursos.	10
CA3.3 - Coñecer como se produce o desenvolvemento económico e o benestar social valorando, con sentido crítico, o papel dos distintos axentes económicos que interveñen no fluxo circular da renda.	PE	Valora o papel dos axentes no desenvolvemento económico e benestar social.	5
CA3.4 - Diferenciar os custos e os beneficios xerados no fluxo circular da renda para cada un dos axentes económicos determinando a súa repercusión no desenvolvemento económico e benestar social.	PE	Identifica os fluxos reais e monetarios entre os distintos axentes que interveñen na actividade económica definindo o seu papel na economía dun país.	10
CA4.1 - Comprender a realidade económica actual analizando a repercusión das decisións adoptadas pola intervención do Estado en materia de política económica e establecendo comparacións sobre as solucións alternativas que ofrecen os distintos sistemas.	PE	Analiza o papel do Estado nos distintos sistemas económicos.	10

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.2 - O proceso de toma de decisións económicas. A racionalidade. O custo de oportunidade. Os custos irrecuperables. A análise marxinal. Os incentivos e as expectativas. Teoría de xogos. A eficiencia. Risco e incerteza.
C1.3 - A organización económica e os sistemas económicos; valoración e comparación.
C3.1 - A macroeconomía. Os axentes económicos e o fluxo circular da renda. A demanda agregada, a oferta agregada e o seu funcionamento.
C4.1 - Economía positiva e economía normativa. A intervención do Estado e a súa xustificación. A política económica e os seus efectos.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
3	A empresa e a produción.	10

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.3 - Coñecer os procesos que interveñen na toma das decisións económicas de maneira individual e colectiva analizando o impacto que teñen na sociedade.	PE	Identifica os obxectivos da empresa. Identifica os elementos que participan na análise custo-beneficio.	50
CA2.2 - Entender o funcionamento do mercado e a natureza das transaccións que teñen lugar nel, analizando elementos como a oferta, a demanda, os prezos, os tipos de mercado e os axentes implicados e reflexionado sobre a súa importancia como fonte de mellora económica e social.	PE	Identifica as estratexias de responsabilidade social corporativa de diferentes empresa da contorna.	20
CA3.4 - Diferenciar os custos e os beneficios xerados no fluxo circular da renda para cada un dos axentes económicos determinando a súa repercusión no desenvolvemento económico e benestar social.	PE	Describe o papel da empresa no esquema do fluxo circular da renda.	30

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.2 - O proceso de toma de decisións económicas. A racionalidade. O custo de oportunidade. Os custos irrecuperables. A análise marxinal. Os incentivos e as expectativas. Teoría de xogos. A eficiencia. Risco e incerteza.
C2.2 - A elasticidade. Os fallos de mercado. A análise custo-beneficio.
C3.1 - A macroeconomía. Os axentes económicos e o fluxo circular da renda. A demanda agregada, a oferta agregada e o seu funcionamento.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
4	O mercado.	10

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA2.2 - Entender o funcionamento do mercado e a natureza das transaccións que teñen lugar nel, analizando elementos como a oferta, a demanda, os prezos, os tipos de mercado e os axentes implicados e reflexionado sobre a súa importancia como fonte de mellora económica e social.	PE	Define as variables que afectan á oferta e á demanda. Calcula e interpreta o equilibrio no mercado. Calcula e interpreta a elasticidade da oferta e da demanda.	80
CA3.1 - Analizar o problema da asignación de recursos na satisfacción das necesidades, tanto individuais como colectivas -a escaseza-, identificando os motivos e comparando, de maneira xustificada, diferentes estratexias económicas de resolución deste.	PE	Valora na práctica o papel do mercado na asignación de recursos.	20

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C2.1 - Intercambio e mercado. Tipos e funcionamento dos mercados. Representación gráfica.
C2.2 - A elasticidade. Os fallos de mercado. A análise custo-beneficio.
C3.1 - A macroeconomía. Os axentes económicos e o fluxo circular da renda. A demanda agregada, a oferta agregada e o seu funcionamento.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
5	Tipos de mercado.	12

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.3 - Coñecer os procesos que interveñen na toma das decisións económicas de maneira individual e colectiva analizando o impacto que teñen na sociedade.	PE	Analiza o proceso de toma de decisións nos mercados de competencia imperfecta e aplica a teoría de xogos.	10
CA2.1 - Valorar a repercusión dos fallos do mercado no eido microeconómico e facilitar o proceso de toma de decisións neste ámbito, recoñecendo e comprendendo o seu funcionamento.	PE	Identifica mercados de competencia imperfecta e valora os fallos no seu funcionamento.	10
CA2.2 - Entender o funcionamento do mercado e a natureza das transaccións que teñen lugar nel, analizando elementos como a oferta, a demanda, os prezos, os tipos de mercado e os axentes implicados e reflexionado sobre a súa importancia como fonte de mellora económica e social.	PE	Diferencia os tipos de mercado.	70
CA2.3 - Analizar con espírito crítico os fallos do mercado, avaliando as súas consecuencias e reflexionando sobre as súas posibles solucións.	PE	Analiza criticamente os efectos da existencia de mercados de competencia imperfecta.	10

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.5 - Teoría de xogos. O dilema do prisioneiro. Xogos repetidos e equilibrios cooperativos.
C2.1 - Intercambio e mercado. Tipos e funcionamento dos mercados. Representación gráfica.
C2.2 - A elasticidade. Os fallos de mercado. A análise custo-beneficio.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
6	O mercado de traballo.	10

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA3.2 - Entender o funcionamento do mercado laboral e a natureza das transaccións que teñen lugar nel, analizando os axentes	PE	Identifica as características do mercado laboral e	70

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
implicados e reflexionado sobre a súa importancia como fonte de mellora económica e social.	PE	interpreta os principais datos. Diferencia os tipos de desemprego. Identifica as políticas de emprego.	70
CA3.10 - Expor solucións socioeconómicas que respondan a necesidades individuais e colectivas tanto no marco das relacións nacionais coma internacionais, investigando e explorando a realidade económica tendo en conta diversos factores e aplicando as ferramentas propias do ámbito da economía	PE	Analiza a evolución do mercado laboral. Valora políticas de emprego aplicadas ou a aplicar.	30

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C3.3 - Economía laboral. O funcionamento e as tendencias dos mercados de traballo e o impacto dos custos de despedimento. Tipos de desemprego. Efectos e medidas correctoras. A brecha salarial.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
7	Indicadores e equilibrio macroeconómico.	12

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA3.1 - Analizar o problema da asignación de recursos na satisfacción das necesidades, tanto individuais como colectivas -a escaseza-, identificando os motivos e comparando, de maneira xustificada, diferentes estratexias económicas de resolución deste.	PE	Describe o equilibrio macroeconómico.	25
CA3.3 - Coñecer como se produce o desenvolvemento económico e o benestar social valorando, con sentido crítico, o papel dos distintos axentes económicos que interveñen no fluxo circular da renda.	PE	Calcula e interpreta o crecemento económico. Diferencia entre crecemento económico e desenvolvemento.	25
CA3.4 - Diferenciar os custos e os beneficios xerados no fluxo circular da renda para cada un	PE	Calcula e interpreta as macromagnitudes	30

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
dos axentes económicos determinando a súa repercusión no desenvolvemento económico e benestar social.	PE	empregando o fluxo circular da renda. Identifica as limitacións das macromagnitudes.	30
CA3.10 - Expor solucións socioeconómicas que respondan a necesidades individuais e colectivas tanto no marco das relacións nacionais coma internacionais, investigando e explorando a realidade económica tendo en conta diversos factores e aplicando as ferramentas propias do ámbito da economía	PE	Emprega os indicadores macroeconómicos na comparación da situación dos diferentes países e analiza as políticas económicas aplicadas.	20

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C3.1 - A macroeconomía. Os axentes económicos e o fluxo circular da renda. A demanda agregada, a oferta agregada e o seu funcionamento.
C3.2 - Crecemento económico e desenvolvemento. Os factores do crecemento. A distribución da renda: relación entre eficiencia e equidade. Indicadores do desenvolvemento social. Benestar e calidade de vida.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
8	O papel do Estado.	10

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.4 - Analizar con espírito crítico os fallos do mercado, avaliando as súas consecuencias e reflexionando sobre as súas posibles solucións segundo os diferentes sistemas económicos.	PE	Valora a necesidade de intervención do Estado como resposta aos fallos de mercado.	15
CA4.1 - Comprender a realidade económica actual analizando a repercusión das decisións adoptadas pola intervención do Estado en materia de política económica e establecendo comparacións sobre as solucións alternativas que ofrecen os distintos sistemas.	PE	Identifica os fallos do mercado. Define política macroeconómica e identifica os diferentes tipos como solución aos fallos do mercado.	25

Craterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA4.2 - Comprender o problema básico da economía da escaseza de recursos para garantir o estado do benestar e analizar as diferentes alternativas de financiamento e os seus efectos no conxunto da sociedade.	PE	Define estado do benestar e identifica diferentes modelos.	25
CA4.3 - Diferenciar os custos e os beneficios que xera para cada un dos axentes económicos no fluxo da renda establecendo relacións entre eles e determinando a súa repercusión no estado do benestar e no seu financiamento.	PE	Identifica as fontes de financiamento do estado do benestar.	20
CA4.6 - Expor solucións socioeconómicas que respondan a necesidades individuais e colectivas propias do estado do benestar investigando e explorando a realidade económica tendo en conta diversos factores e aplicando as ferramentas propias do ámbito da economía.	PE	Recoñece e valora, na práctica, os instrumentos e limitacións dos diferentes modelos de estado do benestar.	15

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.3 - A organización económica e os sistemas económicos; valoración e comparación.
C4.1 - Economía positiva e economía normativa. A intervención do Estado e a súa xustificación. A política económica e os seus efectos.
C4.2 - A política fiscal. O estado do benestar e o seu financiamento. O principio de solidariedade e os impostos. O déficit público, a débeda pública e os seus efectos. A economía mergullada.
C4.3 - A política monetaria e a estabilidade de prezos. Funcionamento do mercado monetario. A inflación; teorías explicativas. Efecto das políticas monetarias sobre a inflación, o crecemento e o benestar.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
9	A política fiscal.	12

Craterios de avaliación

Craterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA4.1 - Comprender a realidade económica actual analizando a repercusión das decisións adoptadas pola intervención do Estado en materia de política económica e establecendo	PE	Identifica as distintas políticas fiscais. Analiza, en supostos prácticos, os diferentes	40

Crterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
comparacións sobre as solucións alternativas que ofrecen os distintos sistemas.	PE	enfoques sobre a intervención do Estado na economía e políticas fiscais aplicadas.	40
CA4.2 - Comprender o problema básico da economía da escaseza de recursos para garantir o estado do benestar e analizar as diferentes alternativas de financiamento e os seus efectos no conxunto da sociedade.	PE	Identifica as fontes de financiamento do déficit público.	20
CA4.3 - Diferenciar os custos e os beneficios que xera para cada un dos axentes económicos no fluxo da renda establecendo relacións entre eles e determinando a súa repercusión no estado do benestar e no seu financiamento.	PE	Identifica os compoñentes dos orzamentos xerais do Estado. Identifica as razóns da existencia da economía mergullada e o seu impacto no estado do benestar.	20
CA4.6 - Expor solucións socioeconómicas que respondan a necesidades individuais e colectivas propias do estado do benestar investigando e explorando a realidade económica tendo en conta diversos factores e aplicando as ferramentas propias do ámbito da economía.	PE	Analiza o estado do benestar como solución ás necesidades individuais e colectivas.	20

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C4.2 - A política fiscal. O estado do benestar e o seu financiamento. O principio de solidariedade e os impostos. O déficit público, a débeda pública e os seus efectos. A economía mergullada.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
10	O diñeiro e o sistema financeiro.	12

Crterios de avaliación

Crterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
------------------------	----------------------------	------------------------	------------------

Craterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.7 - Coñecer e comprender o funcionamento do sistema financeiro valorando os seus efectos sobre a economía real e analizando os elementos que interveñen nas decisións financeiras relacionadas co investimento, co aforro, cos produtos financeiros e coa procura de fontes de financiamento, para planificar e xestionar con maior responsabilidade e autonomía as propias finanzas e adoptar decisións financeiras fundamentadas.	PE	Explica o papel do diñeiro. Identifica os intermediarios financeiros e os produtos obxecto de intercambio.	25
CA1.8 - Planificar e xestionar con responsabilidade e progresiva autonomía as finanzas persoais e adoptar decisións fundamentadas a partir do coñecemento e da comprensión do sistema financeiro valorando os elementos que interveñen nas decisións financeiras e os efectos que estes poden provocar na economía real.	PE	Elabora un plan financeiro persoal. Valora a importancia de planificar as finanzas das economías domésticas.	15
CA1.9 - Adquirir coñecementos financeiros a partir da análise do sistema financeiro, do seu funcionamento e dos efectos que se derivan das decisións adoptadas nel e establecendo conexións entre estas aprendizaxes e as súas decisións financeiras persoais que afectan a súa vida cotiá.	PE	Manexa conceptos básicos das finanzas persoais.	15
CA3.5 - Coñecer e comprender o funcionamento do sistema financeiro e a súa evolución na era dixital, analizando as novas tendencias tecnolóxicas que supoñen unha disrupción no sector financeiro, para planificar e xestionar con maior responsabilidade e autonomía as propias finanzas e adoptar decisións financeiras fundamentadas.	PE	Identifica os efectos da era dixital no sistema financeiro: novos medios de pagamento, ciberseguridade...	20
CA3.6 - Planificar e xestionar con responsabilidade e progresiva autonomía as finanzas persoais e adoptar decisións fundamentadas a partir do coñecemento e da comprensión do sistema financeiro e a súa evolución na era dixital valorando os elementos que interveñen nas decisións financeiras e os efectos que estes poden provocar na economía real.	PE	Elabora un plan financeiro persoal nun contexto de transformación dixital. Valora a importancia de seguir as recomendacións de ciberseguridade na práctica.	10
CA3.7 - Adquirir coñecementos financeiros a partir da análise do sistema financeiro, do seu funcionamento, da súa evolución e dos efectos que se derivan das decisións adoptadas nel e establecendo conexións entre estas aprendizaxes e as súas decisións financeiras persoais que afectan a súa vida cotiá.	PE	Manexa conceptos básicos das finanzas persoais nun contexto dixital.	15

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.4 - Planificación e xestión das decisións financeiras: o investimento, o aforro e o consumo. Diñeiro e transaccións. Funcións do diñeiro e formas do diñeiro. Risco e beneficio. O papel dos bancos na economía. Funcionamento dos produtos financeiros como préstamos, hipotecas e os seus substitutos. Os seguros.
C3.5 - O sistema financeiro, o seu funcionamento e os seus efectos. Evolución do panorama financeiro. O diñeiro. Tipoloxía do diñeiro e o seu proceso de creación.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
11	A política monetaria.	12

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA4.1 - Comprender a realidade económica actual analizando a repercusión das decisións adoptadas pola intervención do Estado en materia de política económica e establecendo comparacións sobre as solucións alternativas que ofrecen os distintos sistemas.	PE	Analiza, en supostos prácticos, os diferentes enfoques sobre a intervención do estado na economía e identifica as políticas monetarias desenvolvidas.	15
CA4.4 - Coñecer e comprender o funcionamento do sistema financeiro, da política monetaria e da estabilidade de prezos valorando os seus efectos sobre a economía real e analizando os elementos que interveñen nas decisións financeiras, como o tipo de xuro, a inflación, o aforro, os produtos financeiros e a procura de fontes de financiamento, para planificar e xestionar con maior responsabilidade e autonomía as propias finanzas e adoptar decisións financeiras fundamentadas.	PE	Recoñece causas e efectos da inflación. Explica o funcionamento da política monetaria.	70
CA4.5 - Adquirir coñecementos financeiros a partir da análise do sistema financeiro e da política monetaria e establecendo conexións entre estas aprendizaxes e as súas decisións financeiras persoais que afectan a súa vida cotiá.	PE	Recoñece causas e efectos da inflación. Explica o funcionamento da política monetaria.	15

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C4.3 - A política monetaria e a estabilidade de prezos. Funcionamento do mercado monetario. A inflación; teorías explicativas. Efecto das políticas monetarias sobre a inflación, o crecemento e o benestar.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
12	O Comercio internacional. A integración económica. A Unión Europea.	12

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Comprender a realidade económica actual, analizando a repercusión das decisións adoptadas no ámbito económico, valorando os procesos de integración económica e establecendo comparacións sobre as solucións alternativas que ofrecen os distintos sistemas.	PE	Analiza a repercusión das decisións económicas e valor os procesos de integración económica.	10
CA3.9 - Comprender os retos económicos actuais en materia de comercio internacional e procesos de integración económica, analizando de forma crítica e construtiva os efectos económicos-sociais a partir da análise de casos reais e fomentando iniciativas que respondan ás necesidades que supoñen estes retos.	PE	Valora argumentos a favor e en contra do libre comercio e o proteccionismo. Define os diferentes niveis de integración económica. Coñece o funcionamento do comercio internacional.	50
CA3.10 - Expor solucións socioeconómicas que respondan a necesidades individuais e colectivas tanto no marco das relacións nacionais coma internacionais, investigando e explorando a realidade económica tendo en conta diversos factores e aplicando as ferramentas propias do ámbito da economía	PE	Analiza con espírito crítico os efectos da integración na economía mundial.	20
CA5.1 - Comprender a realidade económica actual analizando as oportunidades e os riscos dos procesos de integración económica entre países e da globalización e a súa repercusión na redución das desigualdades.	PE	Recoñece os efectos na economía dos países dos distintos niveis de integración económica. Recoñece as vantaxes e inconvenientes do proceso de integración europeo.	20

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.2 - O proceso de toma de decisións económicas. A racionalidade. O custo de oportunidade. Os custos irrecuperables. A análise marxinal. Os incentivos e as expectativas. Teoría de xogos. A eficiencia. Risco e incerteza.
C3.4 - O comercio internacional, os procesos de integración económica e os seus efectos. Proteccionismo e libre comercio. A unión europea e monetaria.
C5.1 - A globalización: factores explicativos, oportunidades e riscos. A converxencia económica entre países e a redución das desigualdades.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
13	Retos da economía mundial	10

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA3.8 - Identificar os retos e os desafíos dunha economía global propondo iniciativas que fomenten a equidade, a xustiza e a sostibilidade e analizando, con sentido crítico, o impacto que provoca a globalización, a nova economía e a revolución dixital no benestar económico e social dos cidadáns.	PE	Describe os Obxectivos de Desenvolvemento Sostible como resposta aos retos económicos actuais. Coñece e valora a estratexia española de desenvolvemento sostible 2030.	10
CA3.9 - Comprender os retos económicos actuais en materia de comercio internacional e procesos de integración económica, analizando de forma crítica e construtiva os efectos económicos-sociais a partir da análise de casos reais e fomentando iniciativas que respondan ás necesidades que supoñen estes retos.	PE	Analiza de forma práctica as respostas dos procesos de integración económica aos retos actuais.	10
CA5.1 - Comprender a realidade económica actual analizando as oportunidades e os riscos dos procesos de integración económica entre países e da globalización e a súa repercusión na redución das desigualdades.	PE	Identifica os factores explicativos da globalización, oportunidades e riscos.	10
CA5.2 - Analizar a escaseza de recursos e a pobreza para comprender os fluxos migratorios identificando os motivos e comparando, de maneira xustificada, diferentes estratexias económicas de resolución deste.	PE	Identifica as causas da pobreza e propón solucións. Valora as implicacións socioeconómicas dos fluxos migratorios.	10
CA5.3 - Coñecer os procesos que interveñen na toma das decisións económicas de maneira	PE	Identifica actuacións a desenvolver polos	10

Craterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
individual e colectiva analizando o impacto que teñen nos retos económicos actuais.	PE	axentes económicos na procura do ODS.	10
CA5.4 - Analizar, con sentido crítico, como se produce o desenvolvemento económico e o benestar social con relación ao desenvolvemento sostible e aos retos económicos actuais. Estudo de casos.	PE	Analiza os indicadores de desenvolvemento de diferentes países.	10
CA5.5 - Diferenciar os custos e os beneficios que xera para cada un dos axentes económicos no fluxo da renda establecendo relacións entre eles e determinando a súa repercusión no desenvolvemento económico e no benestar social.	PE	Identifica as externalidades do fluxo circular da renda. Coñece os indicadores de desenvolvemento e relacións co benestar e calidade de vida.	10
CA5.6 - Propor iniciativas que fomenten a equidade, a xustiza e a sostibilidade a partir da identificación dos retos e dos desafíos que supón a economía actual e analizando, con sentido crítico, o impacto que provoca a globalización, a nova economía e a revolución dixital no benestar económico e social dos cidadáns.	PE	Valora diversas medidas que poidan contribuír á sostibilidade do estado do benestar. Comprende os factores e consecuencias da nova economía derivadas da revolución dixital.	10
CA5.7 - Comprender os retos económicos actuais analizando de forma crítica e construtiva a contorna, identificando aqueles elementos que condicionan e transforman a economía e fomentando iniciativas que respondan ás necesidades que supoñen estes retos.	PE	Valora a economía colaborativa como alternativa menos desperdiciadora de recursos. Valora a importancia da implantación dunha economía circular.	10
CA5.8 - Expor solucións socioeconómicas que respondan a necesidades individuais e colectivas con relación aos retos económicos actuais, investigando e explorando a realidade económica tendo en conta diversos factores e aplicando as ferramentas propias do ámbito da economía.	PE	Identifica os principios básicos da teoría do decrecemento económico.	10

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C3.2 - Crecemento económico e desenvolvemento. Os factores do crecemento. A distribución da renda; relación entre eficiencia e equidade. Indicadores do desenvolvemento social. Benestar e calidade de vida.
C5.1 - A globalización: factores explicativos, oportunidades e riscos. A converxencia económica entre países e a redución das desigualdades.
C5.2 - A nova economía e a revolución dixital. A economía colaborativa. A economía circular. O impacto da revolución dixital sobre o emprego e a distribución da renda. A adaptación da poboación activa ante os retos da revolución dixital.
C5.3 - O futuro do estado do benestar. Sostibilidade das pensións. Os fluxos migratorios e as súas implicacións socioeconómicas.

Contidos
C5.4 - Teorías sobre o decrecemento económico.
C5.5 - Os obxectivos de desenvolvemento sostible (ODS) e os retos económicos actuais. Estudo de casos.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A metodoloxía proposta é de ensinanza activa, na que a participación do alumno é o elemento esencial, procurando a súa formación integral como cidadán. Prestarase atención especial á consecución da súa motivación.

A selección de recursos didácticos e situacións de aprendizaxe realizarase atendendo ás condicións persoais e necesidades específicas do alumnado.

Empregaranse múltiples vías (verbal, auditiva, visual...) na presentación de contidos ao tempo que se promoverá que o alumnado exprese o coñecemento empregando diferentes vías.

Expoñerase esta asignatura como ciencia social en continua evolución, para o que se propoñerán investigacións sinxelas a realizar na contorna do alumnado, logrando que vexan a a economía e a realidade empresarial como algo preto e útil. Tamén relacionarase a economía e o espírito emprendedor cos valores éticos ou morais que impregnan toda ciencia social.

Tratarase de buscar o mellor método para que o alumnado adquira os coñecementos que se pretenden no correspondente curso. No caso de que o alumno/a posúa coñecementos previos sobre o tema a tratar, relacionarase estes coñecementos previos cos novos adquiridos pero dun xeito significativo. Puidera suceder que estes conceptos previos foran erróneos, entón a idea é poñelos na senda correcta. Tamén sería un obxectivo claro o de conseguir relacionar as novas aprendizaxes co anterior, pero dun modo duradero no tempo, é dicir, que o alumnado sexa capaz de aplicalo na vida diaria por medio da análise de situacións cotidiáns con motivacións económicas, como o estudo da lonxa de peixe, por exemplo, en Vigo. Por outra banda, é fundamental que o alumno/a non sexa un simple receptor/a de información, senón que se implique no proceso de xeito que mostre interese por alternativas, valoracións, etc. e poida aplicar o aprendido na clase na súa vida persoal. Para iso, fomentarase desde a aula que comece a pensar como un "economista".

En xeral, asúmese unha metodoloxía activa e participativa que axude a desenvolver actitudes creativas e críticas entre o alumnado, pero respetuosas e solidarias. Ademais esta metodoloxía deberá combinar os seguintes aspectos:

- ¿ Explicación por parte da profesora dos contidos de cada unidade didáctica.
- ¿ Resolución por parte dos alumnos/as dos cuestionarios, tests, exercicios prácticos plantexados polo libro de texto.
- ¿ Resolución tamén de outros tipos de exercicios ou supostos complementarios propostos pola profesora.
- ¿ Lectura, na prensa económica, en Internet, de noticias relacionadas cos contidos tratados en cada unidade.

¿ Realización de coloquios e debates na aula, onde se produzan intercambios de opinións sobre algún tema de actualidade relacionado con algún concepto abordado na correspondente unidade didáctica.

¿ Elaboración dalgún traballo individual que versará sobre algún contido abordado na clase que suscite curiosidade, teña relación coa actualidade e permita relacionar coñecementos.

¿ Fomentarase a análise crítica dos contidos, actividades e tarefas propostas.

¿ Diseñarase probas e tarefas axustadas ás características do alumnado, e actividades de avaliación con diferentes niveis de complexidade, activando diferentes recursos cognitivos.

A finalidade que se busca con todo este proceso é o de acadar a autonomía do alumnado na construción do seu propio coñecemento; é dicir, que o protagonista sexa o propio alumno mentres a docente participa, exclusivamente como guía do proceso. Noutras palabras, o obxectivo é que o alumnado sexa capaz de aprender a aprender.

Aínda que as clases serán presenciais, a ferramenta da aula virtual poderíase utilizar tamén para subir algún contido, enunciados de exercicios prácticos e outras actividades suxeridas e propostas pola docente. O alumnado terá a obriga de acceder á aula virtual cando esta o estime oportuno.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Libro de texto, en formato virtual e impreso.
Biblioteca.
Ordenador e proxector da aula.
Páxinas webs específicas.
.Aula virtual do centro.
Aula de Informática
Programas informáticos: Word...

Utilizarase o libro de texto impreso, ou en formato dixital: Economía 1º Bacharelato, ed. SM.

A Biblioteca facilitará o desenvolvemento de actividades de promoción da lectura no ámbito económico.

Na aula, usarase o ordenador e o proxector para facilitar a mellor visualización dos contidos da correspondente unidade didáctica por parte do alumnado, aínda que este dispón do seu propio manual de texto impreso. Ademais de permitir o visionado dalgún documental ou vídeo de contido económico.

As webs especializadas no ensino de Economía tales como: Econosublime, Econoaula economía, etc. , facilitarán e reforzarán a asimilación dos contidos por parte do alumnado.

A ferramenta da aula virtual poderíase utilizar tamén para subir algún contido, enunciados de exercicios prácticos, enlaces e outras actividades suxeridas e propostas pola docente, aínda que as clases desenvólvense presencialmente.

O acceso á aula de informática podería resultar útil para o desenvolvemento dalgún contido.

Os programas informáticos serán utilizados polo alumnado para a elaboración, se procede, dalgún traballo.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A avaliación inicial xeral realizarase fundamentalmente durante as primeiras sesións do curso co fin de favorecer o coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación educativa.

Formularase como proba oral co fin de avaliar os coñecementos previos da materia e o nivel competencial do alumnado.

Permitirá axustar o proceso de ensino ás características que presenta o alumnado.

Ademais, tamén se realizará un sondeo entre o alumnado ó inicio de cada unidade didáctica, que permitirá á docente comprobar os coñecementos previos sobre a mesma,, así como establecer estratexias de profundización. E para o alumnado serviralle de información sobre o seu grado de coñecementos de partida. Farase tamén mediante unha breve encuesta oral.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos na materia:

Economía									
Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9
Peso UD/ Tipo Ins.	6 %	7 %	7 %	7 %	8 %	7 %	9 %	7 %	9 %
Proba escrita	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Economía						Total Prog.
Unidade didáctica	UD 10	UD 11	UD 12	UD 13	Total UA	
Peso UD/ Tipo Ins.	9 %	9 %	8 %	7 %	100 %	100 %
Proba escrita	100	100	100	100	100 %	100 %

Criterios de cualificación:

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN DE CADA AVALIACIÓN TRIMESTRAL

A nota de cada avaliación trimestral será o resultado de calcular a media aritmética, ou ponderada, das cualificacións exactas (con decimais) obtidas nos dous exames ou probas escritas que se farán por avaliación, dependendo a ponderación de cada proba escrita das unidades didácticas obxecto de cada exame, e determinada pola aplicación dos instrumentos de avaliación referidos.

A cualificación de cada proba escrita darase cun número de 0 a 10, e poderá levar decimais. Para calcular a devandita media aritmética, ou ponderada, esixirase que a nota mínima en cada exame sexa de 4 puntos sobre 10. No caso de que non se chegue ó 4 nun dos dous exames, aínda que noutro obtivérase unha nota que, logo de calcular a media aritmética, ou ponderada, lle permitira ó alumno/a obter unha nota igual ou superior a 5, suspenderíase a avaliación trimestral cun 4 e teríase que recuperar.

En cada exame escrito, puntuarse a asimilación e dominio dos contidos, así como a organización e expresión das ideas de xeito coherente. E no caso de que a proba escrita tamén conte cunha parte que consista na resolución de exercicios, problemas, ou supostos de índole práctico, valorarase tamén a capacidade de razoamento e a habilidade adquirida na aplicación da teoría na resolución dos exercicios prácticos.

trimestral estaría aprobada. E se é inferior a 5, estaría suspensa, e habería que recuperala.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN DA AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA: cualificacións das avaliacións trimestrais igual ou superior a 5.

A cualificación da avaliación ordinaria será o resultado de calcular a media aritmética das cualificacións exactas (con decimais) obtidas nas tres avaliacións trimestrais. Como a cualificación final da avaliación ordinaria, obtida logo de realizar este cálculo, será igual ou superior a 5 entenderase superada a materia.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN DA AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA: unha ou máis avaliacións trimestrais suspensas (cualificación/s inferior a 5).

1º) Unha avaliación trimestral suspensa: Habería que recuperala, presentándose ó exame final que se realizará antes da avaliación ordinaria no mes de xuño, pero só cos contidos das unidades didácticas impartidas que se correspondan coa avaliación trimestral suspensa. A proba puntuarase de 1 a 10 puntos. E procederíase a calcular a nova cualificación da avaliación a recuperar aplicando a seguinte fórmula: 50% da cualificación exacta, con decimais, obtida na avaliación suspensa + 50% da nota acadada no exame final.

A nova cualificación da avaliación trimestral a recuperar sería a que se tería en conta á hora de calcular a cualificación da avaliación ordinaria (procedéndose segundo o indicado anteriormente). E no suposto, de que logo de realizar o cálculo, se obtivera unha nota da avaliación ordinaria inferior a 5, a cualificación acadada nesta sería de 5, sempre e cando a nota obtida na avaliación trimestral a recuperar no exame final fora igual ou superior a 5.

2º) Dúas ou máis avaliacións trimestrais suspensas: Neste suposto habería que presentarse ó exame final, no que entrarían todos os contidos das unidades didácticas impartidos ó longo do curso. Tamén se podería presentar de xeito voluntario quen, tendo superadas ou recuperadas as tres avaliacións trimestrais, desexe subir a súa nota media final. Este exame puntuarase de 1 a 10 puntos. A cualificación acadada na avaliación ordinaria neste caso será o resultado obtido aplicando a seguinte fórmula: 50% da nota media aritmética das cualificacións exactas (con decimais) obtidas nas tres avaliacións trimestrais + 50% da nota acadada no exame final. No caso de que o resultado, logo de aplicar esta fórmula, fora inferior a 5, a cualificación acadada na avaliación ordinaria sería de 5, sempre e cando no exame final se acadara unha cualificación igual ou superior a 5.

Como as cualificacións, ou notas, tanto de cada unha das avaliacións trimestrais, como das avaliacións ordinaria e extraordinaria teñen que ser numéricas exactas, o criterio que se seguirá para a aproximación da cualificación con decimais (redondeo) será o seguinte: só se achegará ó número enteiro superior máis próximo no caso de que a cifra das décimas sexa igual ou superior a 8, e en cualificacións igual ou superiores a 5. E nas cualificacións inferiores a 5, sempre se achegará ó número enteiro inferior máis próximo, aínda que a cifra das décimas sexa un 8 ou un 9.

No suposto de que un alumno/alumna sexa sorprendido copiando será penalizado coa retirada e anulación do examen, obtendo unha calificación de 0 puntos, polo que suspenderá

automáticamente a avaliación trimestral correspondente, a avaliación ordinaria ou extraordinaria.

Cando un alumno/a non se presente a algún dos exames escritos que se realicen ó longo do curso (avaliacións trimestrais) terá que mostrar á docente o correspondente xustificante oficial para que esta lle repita o exame.

Criterios de recuperación:

No suposto de que se teña unha ou máis avaliacións trimestrais suspensas, procederase a súa recuperación segundo o detallado nos criterios de cualificación da programación e, máis concretamente, no apartado de CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN DA AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA: unha ou máis avaliacións trimestrais suspensas (cualificación/s inferior a 5).

A partir do 5 de xuño darase prioridade á realización de actividades de apoio, de reforzo e de recuperación para o alumnado que non superou a materia, na avaliación ordinaria, coa finalidade de preparalo para superar a proba extraordinaria.

CRITERIOS CUALIFICACIÓN DA AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA

No caso de que a cualificación obtida na avaliación ordinaria, sexa inferior a 5, os alumnos/as terán que presentarse á proba extraordinaria escrita que se celebrará na datas do me de xuño fixadas polo equipo directivo, segundo establece a Orde pola que se aproba o calendario escolar para cada curso.

A devandita proba extraordinaria, que abarcará todos os contidos das unidades didácticas impartidos ó longo do curso, puntuarase de 1 a 10 puntos. E a cualificación obtida na avaliación extraordinaria estará composta exclusivamente polo resultado desta proba escrita. E considerarase que o alumno/alumna superou a materia na avaliación extraordinaria, sempre e cando a cualificación acadada nesta proba extraordinaria sexa igual ou superior ó 5. O redondeo dos decimais farase segundo o especificado anteriormente. Non presentarse a esta proba extraordinaria equivaldría a obter unha cualificación de NP na avaliación extraordinaria da materia.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Procedemento destinado a:

- Alumnado que cursa segundo curso e ten pendente a materia de Economía de primeiro.
- Alumnado de cambio de modalidade que deba cursar a materia de primeiro. (Artigo 30. Resolución do 26 de maio de 2022, da Secretaría Xeral de Educación e Formación Profesional, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento das ensinanzas de educación infantil, educación primaria, educación secundaria obrigatoria e bacharelato no curso académico 2022/23).

No presente curso 2022/23 non hai ningún alumno/a que se atope nalgún dos dous supostos anteriormente descritos.

Sen embargo, se ó longo do presente curso académico incorporárase algún alumno/a ó segundo curso de bacharelato

e que tivera a materia pendente de Economía do primeiro curso, ou tivera que cursala como pendente, poderá recuperala durante o curso 2022/23 co currículo da materia que se extingue. De non superala durante este curso, a partir do curso 2023/24 terá que facelo co novo currículo nas condicións que se determinen. (Disposición transitoria segunda. Resolución do 26 de maio de 2022).

O departamento de Economía proporía na aula virtual un plan de traballo con expresión dos contidos mínimos esixibles e as actividades recomendadas. Os instrumentos de avaliación a empregar serán Táboas de Indicadores (TI) sobre as actividades propostas na aula virtual e Probas Escritas (PE) que serán aplicadas en dous parciais.

Primeira proba parcial. Versaría sobre os contidos:

Bloque 1. Economía e escaseza. A organización da actividade económica.

Bloque 2. A actividade produtiva.

Bloque 3. O mercado e o sistema de prezos.

Segunda proba parcial. Versaría sobre os contidos:

Bloque 4. A macroeconomía.

Bloque 5. Aspectos financeiros da Economía.

Bloque 6. O contexto internacional da economía.

Bloque 7. Desequilibrios económicos e o papel do Estado na economía.

A cualificación de cada avaliación parcial calcularase como media aritmética das cualificacións de cada unidade didáctica determinada pola aplicación dos instrumentos de avaliación referidos.

Redondeo da cualificación da avaliación parcial:

-Ao enteiro superior máis próximo no caso de que a cifra das décimas sexa igual ou superior a 8.

-Ao enteiro inferior máis próximo no caso de que a cifra das décimas sexa inferior a 8.

A cualificación da 3ª Avaliación parcial calcularase como media aritmética das cualificacións, sen redondear, das anteriores avaliacións parciais. Entenderase que o alumnado supera a materia cando obteña unha cualificación, aplicado o redondeo, de mínimo 5.

No caso de non superar as probas parciais o alumnado será convocado a unha proba final (Artigo 11. Orde do 20 de maio de 2022 pola que se aproba o calendario escolar para o curso 2022/23 nos centros docentes sostidos con fondos públicos na Comunidade Autónoma de Galicia) que se adecuará ás datas previstas para a ABAU e que versará sobre a totalidade dos contidos. Neste caso a cualificación estará composta exclusivamente polo resultado da proba final (PE) proposta (aplicarase ao resultado final o redondeo explicado e recollido na programación).

A aula virtual xoga un papel fundamental na proposta, seguimento, avaliación e recuperación da materia.

O seguimento do alumnado con materias pendentes corresponderá á xefatura de departamento en coordinación co profesorado de nivel que imparte docencia ao alumno ou alumna.

Decreto 324/1996, do 26 de xullo, polo que se aproba o Regulamento orgánico dos institutos de educación secundaria

Artigo 75. 1.- É competencia do xefe ou xefa de departamento:

h) Realizar as convocatorias, cando corresponda, dos exames para os alumnos e alumnas libres, alumnos e alumnas de bacharelato ou ciclos formativos con materias ou módulos profesionais pendentes, así como as probas extraordinarias, sempre en coordinación coa xefatura de estudos. Presidir a realización dos exercicios correspondentes e avalialos en colaboración cos membros do departamento.

5.4. Procedemento para acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias

Non procede.

6. Medidas de atención á diversidade

Son medidas de atención á diversidade as actuacións, estratexias e/ou programas destinados a proporcionar unha resposta axustada ás necesidades educativas do alumnado (Artigo 7, Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación).

De ser preciso, desenvolveranse as seguintes medidas de atención á diversidade:

Ordinarias. Aquelas que faciliten a adecuación do currículo, sen alteración significativa dos obxectivos, contidos nin criterios de avaliación, ao contexto do centro e ás características do alumnado. Teñen como finalidade dar resposta ás diferenzas en competencia curricular, motivación, intereses, relación social, estratexias, estilos e ritmos de aprendizaxe, e están destinadas a facilitar a consecución dos obxectivos e competencias establecidas nas diferentes ensinanzas.

- Adecuación da xestión da aula ás características do alumnado, procurando a participación, o acceso aos recursos, favorecendo a convivencia e aprendizaxe compartida.

- Adecuación da programación didáctica ao alumnado e circunstancias do seu contorno. Logo de identificadas as barreiras (accesibilidade física, sensorial, cognitiva e emocional) deseñaranse actividades partindo dos principios do deseño universal de aprendizaxe para que as aprendizaxes sexan accesibles.

- Adaptación dos tempos, dos instrumentos e dos procedementos de avaliación ás circunstancias do alumnado, tales como, forma de comunicación co alumnado, secuenciación de tarefas, verificación da comprensión das tarefas, dispoñibilidade dos recursos tecnolóxicos, concesión do tempo necesario. Aplicaranse as propostas recollidas nos plans, proxectos, programas, guías e protocolos elaborados pola Consellería.

- Aulas de atención educativa e convivencia. No caso de ser preciso derivar alumnado, o profesorado proporcionará as tarefas que debe realizar, que serán corrixidas e avaliadas.

- Reforzo educativo. Posta en práctica de mecanismos de reforzo tan pronto como se detecten dificultades no progreso do alumnado.

- Programas de enriquecemento curricular para o alumnado que presenta altas capacidades intelectuais.

Extraordinarias. Aquelas dirixidas a dar resposta ás necesidades educativas do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo que poden requirir modificacións significativas do currículo ordinario e/ou supor cambios esenciais no ámbito organizativo, así como, de ser o caso, nos elementos de acceso ao currículo o una modalidade de escolarización. Aplicaranse logo de esgotadas as de carácter ordinario ou por resultaren insuficientes.

O alumnado con necesidade específica de apoio educativo é aquel que require unha atención educativa diferente á ordinaria, por presentar necesidades educativas especiais, por atraso madurativo, por trastornos do desenvolvemento da linguaxe e da comunicación, por trastornos de atención ou de aprendizaxe, por descoñecemento grave da lingua de aprendizaxe, por se atoparen en situación de vulnerabilidade socioeducativa, polas súas altas capacidades intelectuais, por se teren incorporado tarde ao sistema educativo ou por condición persoais ou de historia escolar.

O alumnado que presenta necesidade educativas especiais é aquel que afronta barreiras que limiten o seu acceso, a súa presenza, a súa participación ou a súa aprendizaxe, derivadas de discapacidade ou de trastornos graves de conduta, da comunicación e da linguaxe, por un período da súa escolarización ou ao longo de toda ela, e que require determinados apoios e atención educativas específicas para a consecución dos obxectivos de aprendizaxe adecuados ao seu desenvolvemento.

-Flexibilización da duración do período de escolarización na etapa de bacharelato. Dirixido a alumnado con altas capacidades intelectuais ou alumnado con necesidades educativas especiais.

-Atención educativa ao alumnado que, por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada ao centro. O docente coordinado polo profesorado titor e co asesoramento da xefatura do departamento de orientación, elaborará unha proposta de actividades educativas empregando medios telemáticos para a entrega, seguimento e avaliación e adoptará medidas que promovan a súa inclusión.

O docente colaborará co profesorado titor e coa xefatura do departamento de orientación na planificación e desenvolvemento de actuacións destinadas ao axuste dos procesos de ensino e aprendizaxe.

A avaliación inicial permitirá adaptar as ensinanzas ao alumnado e facilitar a debida progresión na súa aprendizaxe.

No proceso de avaliación promoverase o uso de instrumentos de avaliación variados, diversos, flexibles e adaptados ás distintas situacións de aprendizaxe que permitan a valoración obxectiva do alumnado e garantan que as condicións de realización dos procesos asociados á avaliación se adapten ás necesidades do alumnado con necesidade específica de apoio educativo.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Creatividade	X	X	X			X
ET.6 - Emprendemento social e empresarial	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X
ET.9 - A igualdade de xénero	X					X

	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10	UD 11	UD 12
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Creatividade	X	X	X			X
ET.6 - Emprendemento social e empresarial	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X
ET.9 - A igualdade de xénero		X				

	UD 13
ET.1 - Comprensión lectora	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X

	UD 13
ET.3 - Comunicación audiovisual	X
ET.4 - Competencia dixital	X
ET.5 - Creatividade	X
ET.6 - Emprendemento social e empresarial	X
ET.7 - Fomento do espírito crítico e científico	X
ET.8 - Educación emocional e en valores	X
ET.9 - A igualdade de xénero	X

Observacións:

Do mesmo xeito, promoverase a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto polo Estado de dereito, o respecto e a consideración polas vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.

Evitaranse os comportamentos, os estereotipos e os contidos sexistas, así como aqueles que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
Visita á empresa Inditex.	Co fin de analizar a toma de decisións dun dos principais axentes económicos.
Programa de Educación Cívico-Tributaria - Agencia Estatal Administración Tributaria.	Actividades destinadas a explicar á cidadanía máis nova o impacto que o sistema fiscal, na súa dobre vertente de ingresos e gastos públicos, ten na súa vida cotiá e nas súas perspectivas de futuro. É posible elixir entre as seguintes actuacións: Xornadas de portas abertas nas Delegacións ou charlas impartidas por persoal da Axencia Tributaria nos centros.
Charla de presentación do grado de Comercio da Escola Universitaria de Estudos Empresariais de Vigo.	Charla que pretende achegar ao alumnado ás diferentes saídas profesionais que lles proporcionaría este grado de Comercio.

Observacións:

A charla do grado de Comercio é organizada conxuntamente polos departamentos de Economía e Orientación.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Inclúe os elementos curriculares na programación didáctica adaptándoos ás características do alumnado e contexto do centro.
Elabora as unidades didácticas utilizando como referente a programación didáctica da materia.
Realiza a avaliación inicial co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.
Presenta e publica a programación didáctica incidindo especialmente na metodoloxía, instrumentos e proceso de avaliación e cualificación.
Planifica, coa antelación suficiente e tendo en conta a dispoñibilidade do alumnado, o calendario de probas a realizar segundo a tipoloxía.
Ofrece ao alumnado múltiples formas de presentación dos contidos e de acción e expresión.
Emprega as tecnoloxías da información e da comunicación na aula como medio didáctico para desenvolver as tarefas de ensino e aprendizaxe.
Propón actividades complementarias que contribúan á mellora da aprendizaxe do alumnado.
Procura a transparencia do proceso de avaliación.
Fomenta e estimula as habilidades de comprensión de lectura e de uso da información, de expresión escrita e en público.
Selecciona e secuencia de forma progresiva os contidos da programación de aula en función das características do grupo.
Establece criterios e instrumentos de avaliación e autoavaliación que permitan facer o seguimento do progreso do alumnado e comprobar o grao de adquisición de competencias.
Presenta ao inicio de cada sesión o plan de traballo, sinalando os obxectivos que se pretenden lograr.
Analiza os resultados da avaliación cos alumnos e alumnas. Informa dos logros acadados e dificultades atopadas, propoñendo estratexias de mellora.
Recoñece o esforzo do alumnado, non só os resultados.
Relaciona os contidos da materia cos feitos da actualidade.
Organiza actividades complementarias axeitadas que completen a aprendizaxe tendo en conta as inquiredanzas do alumnado, na procura de facer atractiva a participación no desenvolvemento das mesmas.
Fomenta a participación do alumnado no desenvolvemento da materia, promovendo o debate e a análise crítica dos temas propostos.
Emprega na aula un discurso que estimula e mantén o interese do alumnado polos contidos obxecto de estudo.
Amosa unha actitude aberta e receptiva e fomenta a interacción co alumnado.
Xestiona a intelixencia emocional na aula, facilitando a expresión do alumnado, ensinando estratexias comunicativas.
Os mínimos de consecución e os criterios de cualificación e recuperación están claramente definidos.
Establece as medidas de atención á diversidade necesarias para facilitar o acceso ó currículo do alumnado.
Propón ao alumnado a realización de actividades de recuperación e reforzo, de enriquecemento e ampliación.
Rexistra e avalía o seguimento da súa propia actuación no desenvolvemento das clases.

Emprega instrumentos de avaliación variados, diversos, flexibles e adaptados ás distintas situacións de aprendizaxe.

Estabece as medidas máis adecuadas para que as condicións de realización das avaliacións se adapten ás necesidades do alumnado.

Emprega os resultados da avaliación para mellorar o proceso de ensino.

Descrición:

Tal e como establece a normativa, "O profesorado avaliará tanto as aprendizaxes do alumnado como os procesos de ensino e a súa propia práctica docente, para o cal establecerá indicadores de logro nas programacións docentes."

Tales indicadores consisten nunha serie de items que permiten reflexionar sobre a actuación co alumnado e os aspectos reflectidos na programación:

- planificación,
- a motivación do alumnado,
- desenvolvemento do proceso de ensino,
- idoneidade dos materiais empregados e das actividades propostas
- e seguimento e avaliación do proceso de ensinanza-aprendizaxe

Valoraranse de 0 a 5.

Obxectivos da avaliación da práctica docente:

- Axustala ás peculiaridades do grupo e a cada alumno/a.
- Comparar a planificación curricular coa súa execución.
- Favorecer a reflexión individual e colectiva.
- Mellorar a comunicación e coordinación.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Ao iniciar o curso revisarase a programación a partir das propostas de mellora recollidas na correspondente memoria do departamento do curso anterior.

A avaliación da presente programación farase a través do seguimento na aplicación Proens ao final de cada unidade didáctica por parte do/a profesor/profesora que imparta a materia e nas reunións mensuais de departamento.

Nas reunións de departamento comprobarase o grao de consecución dos obxectivos programados e as dificultades que se poidan atopar, ademais, poderán introducirse medidas correctoras se estas se estiman oportunas. Todas as posibles propostas de mellora reflectiranse na Memoria Final para introducir as modificacións necesarias na programación do curso seguinte.

As ferramentas a empregar para analizar o grao de cumprimento dos indicadores de logro poderían consistir en:

- Rúbrica de autoavaliación para cuantificar o grao de consecución de obxectivos, criterios de avaliación e contidos.

- Estatísticas de resultados.

- Cuestionarios e enquisas ao alumnado.